

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال چهارم

شماره ثبت:

۶۳۴

شماره چاپ:

۱۸۱۷

تاریخ چاپ:

۱۳۹۰/۱۰/۱۱

نام دفتر:

مطالعات برنامه و بودجه

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۲۱۸۹

تاریخ انتشار:

۱۳۹۰/۱۰/۲۷

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح تأسیس سازمان نظام مددکاری اجتماعی جمهوری اسلامی ایران»

مقدمه

در بسیاری از کشورها تحت عنوان سازمان، نظام مددکاری اجتماعی وجود دارد. هدف اصلی از ایجاد چنین سازمان‌هایی نظام‌مند کردن و ایجاد ساختار قانونی برای انجام وظایف و فعالیت‌های مددجویانه است. همچنین حمایت از حقوق مددجویان (فرد، گروه و جامعه) و نیز ارتقای سطح دانش و کارآمدی مددکاری اجتماعی به منظور کاهش آسیب‌های اجتماعی در جامعه و از دیگر اهداف اصلی این‌گونه تشکل‌هاست.

سازمان پیشنهادی تحت عنوان سازمان نظام مددکاری اجتماعی، سازمانی است غیردولتی که علاوه بر اهداف فوق در پی ساماندهی خدمات مددکاری در کشور، همکاری و مشارکت با نهادها و سازمان‌های ذیربط و نیز تدوین سیاستگذاری رفاهی کشور و تلاش در زمینه تبادل علمی و حرفه‌ای با نهادها و مجامع علمی و حرفه‌ای داخلی و بین‌المللی است.

تنظیم و تنسيق فعالیت‌های مددکاری اجتماعی از طریق ایجاد یک سازمان غیردولتی اقدام مطلوبی تلقی می‌شود، همان‌طور که نیازهای ملموس اجتماعی در سال‌های اخیر تأسیس سازمان‌های غیردولتی مشابه را اجتناب‌ناپذیر ساخته است.

ارزیابی طرح

۱. در سال‌های اخیر مجلس شورای اسلامی در چند مورد اقدام به تصویب قانون تأسیس و به تعبیری قانون تأسیس و اساسنامه برای سازمان‌های صنفی مشابه نموده است که از میان آنها می‌توان به قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴/۱۱/۲۲، قانون نظام مهندسی معدن مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۲۵، قانون تأسیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۰/۴/۳، قانون ایجاد سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۹/۱۱ و قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران اشاره نمود که در حال حاضر نیز طرح تشکیل سازمان نظام آمارشناسی به شماره ثبت ۱۷۴۰ را در دست بررسی دارد. اما ادامه این رویه یعنی تصویب قوانین خاص برای صنوف مختلف کار سنگینی را بر دوش هیئت دولت و مجلس شورای اسلامی تحمیل خواهد کرد که با توجه به تنوع صنوف و حرف مختلف سالیان دراز می‌تواند استمرار داشته باشد. برای رفع این مشکل، طرح ناظر بر تأسیس و فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد (غیردولتی) به شماره ثبت ۲۵۹ به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده که در کمیسیون اجتماعی در تاریخ ۱۳۸۹/۹/۲۲ به تصویب رسیده و گزارش آن به هیئت رئیسه مجلس تقدیم شده است. طرح مصوب کمیسیون اجتماعی که مشتمل بر ۴۶ ماده است تصویری جامع و دقیق از نحوه تأسیس و اداره سازمان‌ها، چگونگی فعالیت‌ها، تعامل با دستگاه‌های دولتی و حاکمیت، چگونگی نظارت بر اعمال آنها و... ارائه می‌دهد که تصویر جامع و دقیق‌تر از نقش این‌گونه سازمان‌هاست. در صورت تصویب این طرح سازمان‌هایی نظیر سازمان نظام مددکاری اجتماعی نیازی به تصویب قانون خاص توسط مجلس برای تأسیس و فعالیت ندارند و با استفاده از احکام عام طرح ناظر بر تأسیس و فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد (غیردولتی) می‌توانند سازمان مورد نظر خود را تأسیس کرده و به فعالیت بپردازند.

۲. با فرض پذیرش کلیات این طرح و ضرورت تصویب آن در شرایط فعلی، این طرح در مورد بسیاری از احکام مورد نیاز ساکت است و در برخی مواد نیز نیاز به اصلاح دارد که باید درباره آنها پیش‌بینی لازم صورت پذیرد:

۲-۱. در مفاد طرح باید شرحی نوشت مبنی بر اینکه سازمان دارای اساسنامه‌ای است که به تصویب (هیئت وزیران یا مجمع عمومی سازمان) خواهد رسید. در اساسنامه جزئیات نحوه تأسیس، ارکان سازمان و اختیارات و وظایف هر یک از آنها، اهداف و وظایف سازمان، نحوه تعامل با دستگاه‌های دولتی و غیردولتی و سایر مطالبی که عرفاً در اساسنامه‌ها پیش‌بینی می‌شود ذکر خواهد شد. در این صورت نیازی به مواد (۴) و (۵)^۱ نخواهد بود و باید حذف شود.

۲-۲. عضویت نمایندگان چهار دستگاه دولتی در یک سازمان غیردولتی توجیهی ندارد. نمایندگان مزبور قادر به ایفای وظایف خود به‌عنوان مأمورین دولتی در سازمان نخواهند بود و سازمان نیز به همین دلیل نمی‌تواند از خدمات آنان بهره‌برداری کند، اضافه بر آن امر غیردولتی بودن سازمان را مخدوش می‌سازد.

۲-۳. مفاد ماده (۷)^۲ بسیار کلی است به شکلی که می‌تواند کلیه فعالیت‌های سازمان را تحت‌الشعاع قرار دهد و در واقع سازمان غیردولتی را از مفهوم خود تهی سازد. لذا پیشنهاد می‌شود این ماده حذف شود. همچنین چگونگی تعامل سازمان با دستگاه‌های دولتی باید در اساسنامه پیش‌بینی شود.

جمع‌بندی و پیشنهاد

همان‌گونه که بیان شد طرح ناظر بر تأسیس و فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد (غیردولتی) به شماره ثبت ۲۵۹ به تصویب کمیسیون اجتماعی رسیده و تقدیم هیئت رئیسه شده است. این طرح به لحاظ جامعیتی که دارد می‌تواند پاسخگوی نیاز کلیه سازمان‌های نظام صنفی نظیر سازمان نظام مددکاری اجتماعی باشد و این‌گونه سازمان‌ها دیگر نیازی به تصویب قانون خاص توسط مجلس برای تأسیس و فعالیت خود ندارند و با استفاده از احکام عام آن می‌توانند سازمان مورد نظر خود را تأسیس کرده و به فعالیت بپردازند.

اما در صورت ضرورت تصویب طرح تأسیس سازمان نظام مددکاری اجتماعی جمهوری اسلامی ایران لازم است اصلاحات زیر در این طرح انجام شود:

- در مفاد طرح باید اساسنامه سازمان که به تصویب (هیئت وزیران یا مجمع عمومی سازمان) خواهد رسید پیش‌بینی شود. در این صورت نیازی به مواد (۴) و (۵) طرح نخواهد بود و باید حذف شوند.
- نمایندگان دستگاه‌های دولتی در ماده (۵) طرح پیشنهادی باید تحدید شوند.
- ماده (۷) به جهت اینکه کلیه فعالیت‌های سازمان را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد باید حذف شود. تعامل سازمان با دستگاه‌های دولتی ذیربط باید در اساسنامه پیش‌بینی شود.

---

۱. ماده (۴) - نحوه تشکیل جلسات عادی و فوق‌العاده مجمع و ضوابط مربوط به آن توسط آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورای مرکزی خواهد رسید.
ماده (۵) - اعضای شورای مرکزی متشکل خواهد بود از هفت نفر از مددکاران اجتماعی که از میان اعضا انتخاب می‌شوند به‌علاوه نماینده وزیر علوم و تحقیقات و فناوری، نماینده وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نماینده سازمان بهزیستی کشور به‌عنوان سازمان رسمی و اصلی خدمات مددکاری اجتماعی و یک نفر نماینده وزیر تعاون، کار و امور اجتماعی.

۲. ماده (۷) - سازمان رسمی و اصلی که بر فعالیت‌های نظام مددکاری اجتماعی نظارت دارد، سازمان بهزیستی کشور می‌باشد.